

Висновки. Виникнення атракції у підлітковому віці пов'язано з провідною діяльністю даного віку – інтимно-особистісним спілкуванням. Прагнення підлітків встановлювати тісні дружні стосунки з однолітками засновані на пошуку схожості, розуміння, підтримки та підпорядковується взаємному тяготінню підлітків один до одного. Для виникнення міжособистісної атракції важливим є вплив таких якостей, як доброта, справедливість, мужність та самовідданість.

Література:

1. Киреева З.А. Социально-психологическая структура аттракции и ее влияние на социометрический статус личности: дисс. ... кандидата психол. наук: 19.00.05. Курган, 2008. 148 с.
2. Кленчу А.М. Провідні тенденції у вивченні проблеми атрактивності особистості. Матеріали II Всеукр. психол. конгресу Присвяченого 110-річчю від дня народження Г.С. Костюка. (Київ, 19-21 квіт. 2010 р.) К.: ДП «Інформаційно-аналітичне агентство», 2010. С. 119–123.
3. Коваленко О.Г. Атракція та зовнішня привабливість підлітків. *Проблеми загальної та педагогічної психології*: зб. наук. праць Інституту психології ім. Г.С. Костюка АПН України. К., 2006. С. 137–142.
4. Колесов Д.П. Современный подросток: учебное пособие. М.: МПСИ Флинта, 2003. 257 с.
5. Психологія розвитку особистості у підлітковому та ранньому юнацькому віці: навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів / [Н.О. Гончарова, Ю.Л. Горбенко, Ю.І. Калюжна, В.А. Лавріненко, М.М. Мельничук, О.Г. Мирошник, Н.М. Мишко, В.Ф. Моргун, Л.Г. Перетятко, М.М. Рева, К.В. Седих, М.М. Тесленко, І.Г. Тітов, Т.Є. Тітова, А.С. Харченко, Н.О. Чайкіна, Т.А. Яновська]; за ред. К.В. Седих. Полтава: Астроя, 2018. 342 с.

ОСОБЛИВОСТІ КАР'ЄРНИХ ОРІЄНТАЦІЙ МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ

Верхогляд Т.О.

*Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка
t.verhohlyad.dg@gmail.com*

Актуальність проблеми. Тенденції розвитку сучасного суспільства зумовлюють постійне підвищення значимості професій типу «людина-людина», до яких відноситься і професія практичного психолога. Особливості роботи та вимоги до фахівців-психологів за останні 20 років зазнали значних змін у зв'язку із кардинальною трансформацією соціально-політичного та економічного ладу у нашій країні, а також із все більш інтенсивною інтеграцією України до світової спільноти. Становлення майбутнього психолога в процесі підготовки у виші включає в себе не тільки набуття певних знань та навичок, а й формування професійно-орієнтованих установок, інтересів, ціннісних орієнтацій та спеціальних навичок, необхідних у подальшій роботі.

Специфіка кар'єрних орієнтацій висвітлена у працях А.А. Гойко, О.А. Столярчук [1], цілісне бачення даного процесу подане у

Н.О. Гончарової [2] та В.Ф. Моргуна [3]. Особливості професійного зростання психологів у контексті формування їх мета когнітивної компетентності представлено у К.В. Седих та В.А. Лавріненка [4].

Разом із тим, проблема кар'єрних орієнтацій особистості психолога, у тому числі на етапі професійної підготовки фахівця, поки що не знайшла відповідного відображення у психології та вимагає уточнення. Це і зумовлює актуальність вивчення проблеми кар'єрних орієнтацій майбутніх психологів.

Мета роботи – представити результати емпіричного дослідження кар'єрних орієнтацій майбутніх психологів.

Методика та організація дослідження. У проведеному дослідженні ми використали методики «Опитувальник професійної готовності (ОПГ)» (за Л.Кабардовою), тест-опитувальник для виявлення рівня професійної спрямованості студентів (за Т.Д.Дубовицькою) та «Опитувальник особистісної зрілості» (за О.С.Штепою). Емпіричною базою виступала вибірка, до якої увійшли 90 респондентів (81 дівчина та 9 хлопців), які навчаються на 1-4 курсах за спеціальністю «053 Психологія» заочного відділення психолого-педагогічного факультету у Полтавському національному педагогічному університеті імені В.Г.Короленка.

Результати дослідження. За підсумками емпіричного дослідження виявлено, що найбільш вираженими є тип професійної спрямованості «людина-людина» (35%) та група студентів із недиференційованою професійною спрямованістю (31%). Студенти, яким характерна спрямованість на професії типу «людина-людина», мають виражені переваги в кар'єрних орієнтаціях, оскільки обрана ними спеціальність та професійна спрямованість співпадають. Професійна спрямованість на професії типу «людина-техніка» (12%), «людина-природа» (8%), «людина-знакова система» (7%) та «людина-художній образ» (7%) виражена не значною мірою.

Визначено, що більшість досліджуваних (48%) характеризуються високим рівнем професійної спрямованості. Вони зацікавлені у своєму професійному становленні та формуванні своїх кар'єрних орієнтацій, пов'язують своє життя та подальші плани із трудовою діяльністю за обраним фахом. Менше половини досліджуваних (32%) характеризуються низьким рівнем спрямованості на професію психолога.

Майбутні психологи, переважно, характеризуються підвищеними показниками особистісної зрілості. Їм властиві виражені спроможності до автономності та контактності (45%) одночасно, спроможність до проявів толерантності (30%) та глибинності власних переконань (40%).

Сформульована нами гіпотеза доведена. Дійсно, в основі кар'єрних орієнтацій майбутніх фахівців-психологів лежить обраний ними тип спрямованості у професійній сфері. Так, майбутні психологи із переважанням спрямованості на тип діяльності «людина-людина», характеризуються високим показником спрямованості на професійну діяльність у якості психолога (68%). Також, майбутні психологи із переважанням спрямованості на тип діяльності «людина-людина» характеризуються високими даними щодо особистісної зрілості, особистісної зрілості, переважання показників синергічності (45%),

автономності (48%), креативності (44%), децентрації (25%), толерантності (48%), глибини переживань (21%) та життєвої філософії (38%).

Натомість, майбутні фахівці-психологи, які мають низький ступінь диференціювання власної професійної спрямованості, характеризуються зниженим рівнем включеності в професійне становлення на основі знижених показників особистісної зрілості. Не маючи чітко визначеної позиції стосовно свого професійного самовизначення, такі студенти не мають зацікавленості у професійному становленні, їх активність не підкорюється успішності при вивченні академічних дисциплін. Для таких респондентів характерні знижені показники особистісної зрілості, синергічності (64%), автономності (51%), креативності (77%), децентрації (74%), толерантності (63%), глибини переживань (67%) та життєвої філософії (63%).

Висновки. Отже, в основі кар'єрних орієнтацій практичних психологів лежить виражена професійна спрямованість студентів на обраний вид професійної діяльності у сфері «людина-людина» та виражена особистісна зрілість як вагомий ресурс особистості психолога-професіонала.

Література:

1. Гойко А.А., Столярчук О.А. Динаміка кар'єрних орієнтацій майбутніх психологів. *Наукові здобутки студентів Інституту людини*. 2016. №1. С. 24–32.

2. Гончарова Н.О. Психологічні особливості формування кар'єрних орієнтацій студентів. *Психологія і особистість*. 2020. №2. С.223-233.

3. Моргун В.Ф. Психодіагностичний супровід особистості у ситуаціях професійного самовизначення. *Наука і освіта*. Одеса, 2016. № 2–3. С. 156–164.

4. Седих К.В., Лавріненко В.А. Формування метакогнітивної компетентності у практичних психологів системи освіти. *Вісник Харківського національного педагогічного університету імені Г.С.Сковороди. Психологія*. Вип. 52. X. : ХНПУ, 2016. С.124–133.

ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ ПРОБЛЕМИ ПСИХОЛОГІЧНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ КОНФЛІКТНОЇ ПОВЕДІНКИ СТУДЕНТІВ

Гальченко С.В.

*Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка
s.galchenko12@gmail.com*

Актуальність проблеми. Останнім часом в мінливих умовах інформаційного суспільства під впливом соціально-економічних умов, комп'ютеризації життя та культурної переорієнтації життєздійснення сучасних студентів суттєво змінилося. Такі зміни особливо проявилися у побудові життєвої перспективи та міжособистісній взаємодії студентів в умовах навчання у вищому навчальному закладі, що часто характеризується конфліктами. При цьому, сучасна українська молодь часто не має сформованих умінь до вирішення конфліктів і протиріч, а стратегії поведінки студентів у конфліктних ситуаціях пов'язані із притаманними їм характерологічними